

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága a dr. Takács János László ügyvéd által képviselt felperesnek a dr. Andrási László ügyvéd által képviselt alperes ellen vezetői megbízás visszavonása jogellenessége jogkövetkezményei iránt a Fővárosi Munkaügyi Bíróságnál 17.M.4074/2003. szám alatt megindított és másodfokon a Fővárosi Bíróság 59.Mf.635.744/2006/4. számú ítéletével jogerősen befejezett perében az említett másodfokú határozat ellen a felperes által benyújtott felülvizsgálati kérelem folytán a 2008. március 12. napján megtartott tárgyalás alapján meghozta a következő

r é s z í t é l e t e t :

A Legfelsőbb Bíróság a Fővárosi Bíróság 59.Mf.635.744/2006/4. számú ítéletének az elsőfokú ítéletet részben megváltoztató, és az alperest 34.977 /harmincnégyezer-kilencszázhetvenhét/ forint elmaradt vezetői pótlék, 424.800 /négy százhuszonnégyezer-nyolcszáz/ forint elmaradt illetmény /különbözet/, valamint 2002. évre járó 380.000 /háromszáznyolcvanezer/ forint kereset-kiegészítés és ezek kamatai, valamint az alperest első fokú részperköltség megfizetésére kötelező rendelkezéseit nem érinti. Ezt meghaladóan a 2004. május 22-éig igényelt további vezetői pótlék, a 2003. évre igényelt kereset-kiegészítés és a szabadságmegváltás tekintetében a keresetet elutasító elsőfokú ítéleti rendelkezéseket helybenhagyó másodfokú ítéleti rendelkezéseket - a munkaügyi bíróság ítéletének azonos részeire kiterjedően - hatályon kívül helyezi, és ezek vonatkozásában a Fővárosi Munkaügyi Bíróságot új eljárásra és új határozat hozatalára utasítja.

A jogerős ítéletet a további, a keresetet elutasító elsőfokú ítéleti rendelkezéseket helybenhagyó részében hatályában fenntartja.

A hatályon kívül helyezett rész tekintetében a felek felülvizsgálati eljárási költségét egyenként 20.000 /húszezer/ forintban és 4.000 /négyezer/ forint áfá-ban állapítja meg.

Kötelezi a felperest, hogy a hatályában fenntartott rész tekintetében fizessen meg az alperesnek - tizenöt nap alatt -

10.000 /tízezer/ forint és 2.000 /kettőezer/ forint áfa felülvizsgálati eljárási rész költséget.

A felülvizsgálati eljárás illetékét az állam viseli.

I n d o k o l á s :

A felperes keresetében a vezetői megbízásának visszavonását sérelmezte, és ennek jogkövetkezményeként egy évi vezetői pótléka megfizetését kérte. A közalkalmazotti jogviszonya felmentéssel történt megszüntetése jogellenessége iránti kereseti kérelme tekintetében az első- és a másodfokú bíróságok a pert megszüntették, a Legfelsőbb Bíróság e körben a felperesi felülvizsgálati kérelmet hivatalból elutasította. A felperes további keresetében átlagkereset különbözetet, 1999. évre járó 91 nap szabadságmegváltást és 2002. évre 380.000 forint, 2003. évre 600.000 forint összegű kereset kiegészítést igényelt, ez utóbbiak tekintetében diszkriminációra hivatkozással.

A Fővárosi Munkaügyi Bíróság 17.M.4074/2003/38. számú ítéletével a keresetet elutasította.

Az elsőfokú ítéleti tényállás szerint a felperes gazdasági főigazgató munkakörben állt közalkalmazotti jogviszonyban az alperessel, amelynek élére 2001. szeptember 1-jétől új rektor került, aki a 2003. július 31-ei intézkedésével visszavonta a felperes magasabb vezetői megbízását. Az összefoglaló indokolás szerint a munkavégzéshez szükséges feltétlen és kölcsönös bizalom megszűnt a felperes és a rektor között, és ennek alátámasztásaként az alperes több konkrét okra is hivatkozott. A vezetői megbízás visszavonását az Egyetemi Tanács is kezdeményezte, és azzal előzetesen az oktatási miniszter is egyetértett.

A munkaügyi bíróság a perbeli bizonyítékok alapján úgy ítélte meg, hogy az alperes a Kjt. 23. § (4) bekezdése szerint indokolt visszavonás megalapozottságát, a bizalomvesztés valós és okszerű voltát bizonyította.

Az elsőfokú bíróság az átlagilletmény különbözet iránti igényt is alaptalannak ítélte, mivel az alperes az átlagilletménybe a további juttatásokat beszámította. Az 1999. évre követelt szabadságmegváltás tekintetében az Mt. 11. § (1)-(2) bekezdéseire és a 134. § (3) bekezdésére hivatkozással elévülés miatt utasította el az igényt. A kereset-kiegészítés vonatkozásában a Kjt. 77. § (1)-(3) bekezdései alapján utasította el a követelést, mivel álláspontja szerint ezen juttatás biztosítása munkáltatói mérlegelési körbe tartozik, másrészt a felperes a hátrányos megkülönböztetést „csak állította, de azt nem bizonyította”.

A felperes fellebbezése alapján eljáró Fővárosi Bíróság 59.Mf.635.744/2006/4. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatta, megállapította a 2003. július 31-én kelt magasabb vezetői megbízás visszavonásának jogellenességét, és kötelezte az alperest elmaradt vezetői pótlék címén 34.977 forint, elmaradt átlagilletmény címén 424.800 forint, 2002. évi kereset-kiegészítés címén 380.000 forint és ezek kamatai megfizetésére. Ezt meghaladóan az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.

A másodfokú bíróság a bizalomvesztésre vonatkozó indokot illetően vizsgálta az elsőfokú bíróság ítéletét. Ebben a körben úgy ítélte meg, hogy a munkáltatói intézkedés jogellenes, a bizalomvesztés alapjául felhozott egyes indokokra /nem korrekt adatszolgáltatás, szerződések ellenjegyzésének elutasítása, belső szabályzatok hiánya/ vonatkozásában a felperesi mulasztás nem volt bizonyított. Tekintettel arra, hogy a felperes közalkalmazotti jogviszonya 2003. szeptember 22-én szűnt meg, ez ideig tartotta alaposnak a vezetői pótlék iránti követelést.

Az átlagilletmény különbözet alperesi számítását a 13. havi illetmény beszámítása elmulasztása miatt találta helytelennek. A korábbi évek kifizetésére tekintettel úgy ítélte meg, hogy a 2002. évi kereset-kiegészítés iránti felperesi igény megalapozott. A szabadságmegváltással kapcsolatban osztotta az elsőfokú ítéleti álláspontot.

A felperes felülvizsgálati kérelmében a jogerős ítéletnek a vezetői pótléokra, a kereset-kiegészítésre, valamint a szabadságmegváltásra vonatkozó rendelkezéseit sérelmezte, és ezek tekintetében kérte a keresetének helyt adó határozat hozatalát. A vezetői pótlék vonatkozásában a Kjt. 23. § (11) bekezdése megsértésére hivatkozással egy évi pótlék összegének megfizetését tartotta jogszerűnek, de legalábbis a felmentési idő végéig igényelte a pótlékokat. A 2002. évi kereset-kiegészítéssel azonosan igényt tartott a 2003. évre vonatkozó ugyanilyen jogcímű juttatásra is, mivel szerinte ennek ténybeli alapja és jogalapja az előző évvel azonos volt. Ebben a körben az Mt. 5. §-ának megsértésére hivatkozott. A szabadságmegváltás iránti követelése körében a BH 2001.244. számú és a Legfelsőbb Bíróság egy másik eseti döntésére utalással vitatta az elévülést, amit az Mt. 2007. április 1-én hatályba lépett új szabálya is alátámaszt.

Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában való fenntartását kérte.

A felülvizsgálati kérelem az alábbiak szerint részben alapos.

A felperes megalapozottan hivatkozott arra a felülvizsgálati kérelmében, hogy a közalkalmazotti jogviszonya nem a felmentés közlésekor, azaz 2003. szeptember 22-én, hanem a felmentési idő lejártakor 2004. május 22-én szűnt meg. A további felülvizsgálati érvelése viszont téves, amely szerint a vezetői pótlék egy évi összege illetve volna a visszavonás jogellenessége folytán. A Kjt. 23. § (11) bekezdésében szabályozott egy évi pótlékre jogosultságra vonatkozó rendelkezés arra vonatkozik, amikor a volt vezető a határozatlan idejű vezetői beosztásba visszahelyezése helyett igényeli ezt a szankciót. A jogszabály rendeltetéséből következően az anyagi jogkövetkezmény nyilvánvalóan addig járhat, amíg a közalkalmazotti jogviszony is fennállt, hiszen a jogellenes intézkedés hiányában is csak addig járt volna a vezetői pótlék.

A felperes a keresetében 2002. és 2003. évekre igényelt kereset-kiegészítést azon az alapon, hogy a korábbi években a többletmunkája ellenértékeként rendszeresen részesült ilyen juttatásban, és az alperes a kialakult gyakorlat szerint mindenkinek fizetett ilyen juttatást. A felperes fellebbezésében mindkét év vonatkozásában sérelmezte ezen igénye elutasítását, és annak jogalapjaként a hátrányos megkülönböztetést jelölte meg.

A másodfokú bíróság nem észlelte, hogy a munkaügyi bíróság az előbbi követelés tekintetében tévesen alkalmazta az Mt. 5. §-ának adott ügyben még irányadó (8) bekezdését, mivel a felperes terhére értékelte a bizonyítottság hiányát. Ezzel szemben az adott jogszabály előírta, hogy a munkáltató eljárásával kapcsolatos jogvita esetén a munkáltatónak kell bizonyítania, hogy eljárása a hátrányos megkülönböztetés tilalmára vonatkozó rendelkezéseket nem sértette. A perben eszerint az alperesre háruló bizonyítási teher alapján azt kellett volna vizsgálni, hogy az alperesnél 2003-ban a korábbi évek gyakorlata érvényesült-e a kereset-kiegészítés kifizetésre tekintetében, az alperes folytatta-e a korábbi gyakorlatát, amennyiben igen, neki kell bizonyítania ezen év viszonylatában is, hogy a hátrányos megkülönböztetés tilalmának követelményét nem sértette meg. Ebben a körben a felperes felülvizsgálati kérelme alapos, a másodfokú bíróság a bizonyítékok hiányát az Mt. 5. § (8) bekezdését megsértve a felperes terhére értékelte. Megjegyzendő, hogy a Kjt. 76. § (1) bekezdés a) pontjából következően a felperes önmagában a rendkívüli munkavégzésre hivatkozással sem többletjuttatásra, sem szabadidőre nem tarthat igényt.

A per egyik tárgya az 1999. évre igényelt szabadság pénzbeli megváltása volt. A munkaügyi bíróság ezen igény tekintetében helytállóan indult ki abból, hogy a bármely okból ki nem adott éves szabadság kiadását a tárgyév utolsó napjától számított három év elévülési időben követelheti a munkavállaló (BH 2001.244.). Az alperes azonban a keresetre tett ellenkérelméhez 3/A/16. szám alatt

csatolt, és 1989. óta „göngyölített” szabadság kimutatásában írásban nyilatkozott az évről-évre ki nem vett, és emiatt 1999-ben 185, 2000-ben 192, 2001-ben 201, 2002-ben 209, 2003-ban 227 nap szabadságról. Eszerint az alperes elismerte a korábbi években ki nem adott szabadságot [Mt. 11. § (4) bekezdés]. Az írásbeli alperesi nyilatkozatot az első- és a másodfokú bíróság figyelmen kívül hagyta. A megismételt eljárásban az alperes elismerését is alapul véve kell döntení a felperes szabadságmegváltás iránti követeléséről.

A kifejtettekre tekintettel a Legfelsőbb Bíróság a jogerős ítéletnek az elsőfokú ítéletet részben megváltoztató, és az alperest 34.977 forint elmaradt vezetői pótlék, 424.800 forint elmaradt illetmény /különbözet/, valamint 2002. évre járó 380.000 forint kereset-kiegészítés és ezek kamatai, valamint az alperest első fokú részperköltség megfizetésére kötelező rendelkezéseit nem érintette. Ezt meghaladóan a 2004. május 22-éig igényelt vezetői pótlék, a 2003. évre igényelt kereset-kiegészítés és a szabadságmegváltás tekintetében a keresetet elutasító elsőfokú ítéleti rendelkezéseket helybenhagyó másodfokú ítéleti rendelkezéseket - a munkaügyi bíróság ítéletének azonos részeire kiterjedően - hatályon kívül helyezte, és ezek vonatkozásában a Fővárosi Munkaügyi Bíróságot új eljárásra és új határozat hozatalára utasította (Pp. 275. § (4) bekezdés).

A jogerős ítéletet a további, a keresetet elutasító elsőfokú ítéleti rendelkezéseket helybenhagyó részében hatályában fenntartotta (Pp. 275. § (3) bekezdés).

A Pp. 81. § (1) bekezdése alapján a felperest kötelezte a hatályában fenntartott rész tekintetében az alperes felülvizsgálati eljárási részköltsége megfizetésére.

Az ügyben irányadó 6/1986.(VI.26.) IM rendelet 14. §-a és az Itv. 5. § (1) bekezdés c) pontja értelmében a felülvizsgálati eljárás illetékét az állam viseli.

Budapest, 2008. március 12.

Dr. Tallián Blanka s.k. a tanács elnöke, Dr. Tálné dr. Molnár Erika s.k. előadó bíró, Dr. Mészárosné dr. Szabó Zsuzsanna s.k. bíró

A kiadmány hitelél:

tisztviselő